

4. Turingan R. S., Tan E., Jiang H., Brown J., Estari Y., Krautz-Peterson G., Selden R. F. Developmental validation of the ANDE 6C system for rapid DNA analysis of forensic casework and DVI samples. *Journal of Forensic Sciences*. 2020. № 65 (4). Pp. 1056-1071. Doi: <https://doi.org/10.1111/1556-4029.14286>

Мигрин Тетяна,
здобувач Науково-дослідного інституту
публічного права

НЕКОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ПІДСТАВА ЙОГО ВІДВОДУ ВІД УЧАСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ

Відповідно до ст. 68 Кримінально-процесуального законодавства України, перекладач є учасником кримінального процесу і виконує важливу функцію забезпечення права на захист для осіб, які не володіють мовою судочинства. Некомпетентність перекладача може серйозно вплинути на об'єктивність та справедливість процесу, і є підставою для його відводу від участі у кримінальному провадженні.

Підстави для відводу перекладача є: професійна некомпетентність, коли перекладач може бути відведений, якщо є докази, що він не володіє достатнім рівнем знань і навичок для належного перекладу процесуальних документів та усних виступів учасників процесу; **зацікавленість у результатах справи**, коли перекладач не може брати участь у процесі, якщо встановлено, що він має особисту зацікавленість у результатах провадження, що може вплинути на його об'єктивність; **неправильний переклад**, кщо під час провадження виявляються суттєві помилки в перекладі, які впливають на хід процесу або права учасників, це може стати підставою для його відводу; **конфлікт інтересів**, коли перекладач може бути відведений, якщо він має зв'язки або відносини з будь-якою із сторін процесу, які можуть вплинути на його неупередженість.

Якщо в ході процесу буде доведено, що через некомпетентність перекладача права учасників кримінального провадження були порушені (наприклад, обвинувачений не розумів змісту процесу або не міг належно захищатися), це може призвести до оскарження судового рішення або повторного розгляду справи, що безумовно відобразиться на правових наслідках.

Окрім того некомпетентність перекладача у кримінальному процесі може мати серйозні наслідки для проведення і результатів експертизи. Серед яких можуть бути, на нашу думку, ось такі основні наслідки:

Спотворення інформації.

Якщо перекладач неправильно передає інформацію, результати експертизи можуть базуватися на неточних або спотворених даних. Це може призвести до помилкових висновків, що в свою чергу вплине на об'єктивність розслідування та судового процесу.

Визнання експертизи недійсною.

Якщо доведено, що під час проведення експертизи було допущено помилки через некоректний переклад, така експертиза може бути визнана недійсною. Це призведе до необхідності проведення повторної експертизи, що затягне процес і збільшить витрати.

Порушення прав учасників процесу.

Некоректний переклад може вплинути на права учасників кримінального провадження, особливо якщо експертиза є важливою для захисту або обвинувачення. Наприклад, якщо результати експертизи не були правильно передані через перекладача, це може порушити право на захист обвинуваченого. *Скарги та оскарження судових рішень.*

Якщо експертиза, яка базується на неточних перекладах, стає підставою для ухвалення рішення судом, таке рішення може бути оскаржене. У випадку доведення неправомірності перекладу рішення може бути скасоване, а справа переглянута.

Затягування розслідування.

Некомпетентний перекладач може призвести до затримок у проведенні експертизи, оскільки неправильно перекладені документи або пояснення можуть вимагати додаткових уточнень і виправлень. Це негативно позначається на оперативності та ефективності розслідування.

Необхідність проведення повторної експертизи.

У випадку, якщо переклад суттєво вплинув на процес експертизи, може виникнути необхідність проведення повторної експертизи з залученням іншого, компетентного перекладача. Це не тільки затягує час розслідування, а й підвищує витрати на його проведення.

В практичній діяльності виникають випадки, коли з матеріалів провадження вбачалося, що на початку судового розгляду суд першої інстанції ухвалою обґрунтовано відмовив у

задоволенні заяви захисника про відвід перекладачу. Таких висновків дійшов Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного кримінального суду при розгляді справи 732/415/19 [5]. Доводиться констатувати, що власне судова практика в значній частині випадків стала на шлях схоластичного (буквального) та помилкового тлумачення ст. 79 КПК, відмовляючи в задоволенні клопотань про відвід з мотиву, що у ст. 79 визначені вичерпані підстави для відводу перекладача [1, с. 205], а серед них такої, як неналежний переклад (некомпетентність перекладача), немає [2–4].

Так, і КПК не містить вимоги, що компетентність перекладача у кримінальному провадженні повинна бути підтверджена дипломом про наявність спеціальної освіти (статті 77, 79 КПК). Достатній рівень володіння перекладачем мовою, з якої здійснюється переклад та якою володіє обвинувачений, може бути підтверджений атестатом про середню освіту, отриману у тій державі, громадянином якої є обвинувачений, та дипломом про отримання вищої освіти в Україні.

Але, ми цілком погоджемося із думкою Калужної О.М., що закон буквально та повно не розкриває його ознак, вказуючи лише в ч. 1 ст. 68 КПК, що перекладач залучається в кримінальне провадження у разі необхідності перекладу пояснень, показань або документів, а в ч. 4 ст. 68 – що він має бути компетентним. Інші ж його ознаки (вимоги до нього) виводяться із системного тлумачення закону та потреби ефективного виконання ним своїх функцій. [1, с. 191]

Таким чином, некомпетентність перекладача може серйозно вплинути на правомірність і достовірність доказів при проведенні досудового розслідування та у подальшому проведенні експертизи, що має важливе значення для всього кримінального процесу.

Список використаних джерел

1. Калужна О.М. Залучення, відвід і заміна перекладача у кримінальному провадженні. *Право і суспільство* № 2 / 2021. с. 191-205

2. Ухвала слідчого судді Бородянського районного суду від 25.02.2021 р. у справі № № 939/487/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95160813>.

3. Ухвала слідчого судді Малиновського районного суду м. Одеси від 24.01.2019 р. у справі № 521/13072/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79415782>.

4. Ухвала слідчого судді Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 31.08.2020 р. у справі № 30 8/7942/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91273790>

5. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного кримінального суду при розгляді справи від 04 березня 2021 р. у справі №732/415/19

Михайлюк Іванна Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ
Комаринська Ю. Б.

УПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ РОЗРОБОК У КРИМІНАЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Під час війни та в умовах науково-технічного прогресу, оновлення законодавства й правозастосовної практики, техніко-криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень в діяльності слідчих та експертних підрозділів набуває особливого значення потребуючи комплексності дослідження, у тому числі, з урахуванням досвіду зарубіжних країн, який завдяки інноваціям у боротьбі з кримінальною протиправністю поступово відходить від традиційних (консервативних) способів та методів виявлення, збору та фіксації слідів кримінальних правопорушень.

У сучасних умовах воєнних дій, однією з вимог до огляду місця події є фотографування всієї території, включаючи види з повітря. Для такого огляду варто застосовувати широкий спектр безпілотних літальних апаратів, так званих дронів (БПЛА), різних за можливостями і характеристиками. Вони здатні знімати відео та зображення в реальному часі, передавати їх на віддалений сервер для зберігання та подальшого використання [1]. Їх застосування в процесі криміналістичного картографування не тільки підвищить